

С.М. Клімова,
к.держ.упр., доц., докторант кафедри права
та законотворчого процесу ХарРІ НАДУ

ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

Подано теоретичні засади для подальших розробок конкретних технологічних інструментів управління публічними фінансами. Досліджено основні принципи технології управління публічними фінансами: ефективність, оптимальність та раціональність. Визначено, що макроефективність управління публічними фінансами є сумою ефектів, отриманих від управлінських дій. Такими ефектами є: соціальний, організаційних, економічний та екологічний.

Ключові слова: управління публічними фінансами, технологія управління, ефективність управління, раціональність управління, оптимальність управління.

Останнім часом в Україні посилюються негативні процеси в економічній, соціально-культурній, екологічній сферах, погіршуються відносини між регіонами та центром. Продовжується падіння виробництва, зменшується інвестиційна діяльність, зареєстровано зростання безробіття. Криза у фінансовій сфері спричинена не лише помилками в економіці, але й послабленням державного управління, неефективністю управлінських технологій. Система публічних фінансів має забезпечити раціональне розміщення та ефективне використання державних коштів. Структура фінансів визначає напрямки їх використання, тому розбудова в Україні демократичної, правової держави з європейським рівнем життя просто неможлива без реформування фінансової системи.

Економія бюджетних витрат є основним аспектом діяльності державних службовців у США, Великобританії, Франції, Німеччині. Як спосіб здійснення режиму економії набула розвитку практика так званої “приписаної” економії бюджетних витрат. Її зміст полягає в тому, що уповноваженим на це органом при встановленні суми витрат указується та їх частина, що повинна бути покрита за рахунок економії бюджетних коштів. Досягнення економії за рахунок “внутрішніх ресурсів” підлягає жорсткому контролю [13].

Отже, життєдіяльність будь-якої держави завжди пов'язана з ефективним використанням фінансових ресурсів, оскільки саме це є фактором економічного розвитку держави. А саме розробка новітніх технологій допоможе створити самодостатню фінансову систему.

Технології державного управління досліджували Т. Безденежних, Р. Войтович, Ю. Гузов, Дес Дерлоу, В. Іванова, В. Макаревич, Н. Мельтюхова, В. Патрушев, О. Пономарьов, О. Романовський, Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Фомічьев, В. Шарапов, О. Шарапова та ін. Величезний внесок у розробку даної проблематики зросли зарубіжні вчені, серед яких Л. Віннер, Ж. Еллюль, У. Карпен, Г. Лачестаре, М. Марітані, Б. Мильнер, Н. Стефанов і Н. Такарані.

Активно обговорюється у науці фінансового права, теорії фінансів і державного управління визначення поняття та системи публічних фінансів, оскільки така система розвивається, відображаючи розвиток та еволюцію публічних відносин у сфері фінансів. В Україні ці питання вивчають Близнюк О., Бондарчук Т., Губерська Н., Зюнькін А., Коваленко Л., Ковальчук С., Кравченко В., Кучерявенко М., Міщенко С., Монаєнко А., Музика О., Науменкові С., Стоян В., Усенко Р., Форкун І.В. та ін.

Проте у вітчизняній науці поки що відсутні теоретико-методологічні розробки механізму оптимізації системи органів влади, що управляють фінансами.

Метою даної статті є визначення сутності технології управління публічними фінансами та основних завдань оптимізації моделі інституцій, що управляють фінансами.

Із розвитком державно-управлінських процесів з'являються нові форми, методи управління публічними фінансами. Порівняно новим способом контролю в західних країнах є застосування методу "програмної оцінки". Його зміст полягає в тому, що існуючий механізм управління доповнюється механізмом, що дозволяє здійснювати контроль за ходом реалізації тієї чи іншої програми. Такий контроль дозволяє виявляти перебої

та слабкі ланки у реалізації програми та вжити запобіжних заходів, підвищуючи таким чином гарантії досягнення кінцевого ефективного результату. Орієнтація на кінцеві результати спричинила відмову використовувати цілу низку проміжних, і, насамперед, кількісних характеристик, що не відбивають ефективність [18].

Однак такі методи можуть бути неефективними в українських умовах управління публічними фінансами. Тому принциповим є питання комплексного дослідження технології управління публічними фінансами як державно-управлінського явища.

Науковці у сфері державного управління зробили певні напрацювання стосовно розробки технології державного управління. Враховуючи те, що це поняття є загальним для всіх сфер державного управління, розглянемо досягнення українських і зарубіжних авторів у даній сфері.

Н. Мельтюхова наводить декілька визначень управлінських технологій: сукупність формалізованих і неформалізованих засобів управлінської діяльності; процес збору, переробки та передавання інформації (документованої чи не документованої); зміст управлінських робіт, які утворюють процес управління (здійснення функцій чи розробки та виконання управлінського рішення); цілеспрямована послідовність дій (робочих операцій), яка за допомогою методів і засобів управлінського труда дозволяє за рахунок впливу на предмет праці забезпечувати взаємодію суб'єкта та об'єкта управління [17].

Технологія управління з точки зору авторів словника “Державне управління та державна служба” – це поєднання, послідовність, взаємозв'язок цільових, функціональних, організаційних, інформаційних, розрахунково-обчислювальних та інших операцій і процедур у процесі здійснення управлінських функцій [8, с. 388].

Р. Войтович прийшла до висновку, що технологія державного управління – це механізм реалізації управлінських функцій держави, який виступає об'єктивно-предметним способом діяльності (управлінської) й

пов'язується із застосуванням знання для оптимізації процесу управління. Так, технологія показує, як шляхом розчленування складного управлінського процесу на більш прості елементи можна досягти “мультиплексного ефекту” в державному управлінні, що визначається певною сукупністю та порядком операцій, які забезпечують отримання передбачених результатів.

У цьому плані технологія державного управління характеризується розмежуванням функцій органів влади та відповідним розподілом повноважень, що безпосередньо приводить процес державного управління до поетапного здійснення управлінських операцій, координації дій, спрямованих на отримання запрогнозованого результату, а згідно з цим – раціоналізації державно-управлінського процесу [4].

Певний інтерес становить аналіз сутності технології державного управління у західній науковій літературі. Такі вчені як Л. Віннер [34], Ж. Еллюль [29], М. Марітані [32] під технологією державного управління розуміють систему методів виявлення та використання прихованих потенціалів управлінської системи відповідно до цілей її розвитку, що безпосередньо опосередковується соціальними нормативами. Згідно з цим положенням, технологія є чітко регламентованою та методологічно структурованою формою реалізації функцій держави.

Суттєвим моментом у контексті аналізу технології державного управління, на який звертає увагу Н. Стефанов, є діяльнісний підхід, відповідно до якого “для того, щоб діяльність отримала право називатись технологією, необхідно щоб вона була свідомо та планомірно розчленованою на елементи, які реалізуються в певній послідовності” [24, с. 183]. Відповідно до цього технологія державного управління включає три рівні:

– теоретичний, на якому визначається мета функціонування об'єкта державного управління, розбивається на етапи його діяльності, розчленовується сам цей об'єкт та виділяються його складові елементи, які забезпечують цілісний характер такого функціонування;

– методологічний характеризується здійсненням вибору методів досягнення мети, виробленням практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності об'єкту державного управління;

– практичний – на якому відбувається організація діяльності, в процесі якої застосовуються різні методики, процедури та операції щодо реалізації функцій державного управління.

Окреслені вище рівні вказують на технологізм державного управління, який забезпечує операціональну реалізацію функцій державного управління в такій послідовності: 1) визначення мети; 2) розділ діяльності за етапами; 3) визначення програми послідовних дій та операцій.

Якщо технологія являє собою чіткий опис процесу діяльності “за ступеннями, кроками, часто розрахованими за годинами та хвилинами” [27, с. 305], структурними елементами технології управління виступають цілі, норми, засоби та способи (процедури). Така структура технології державного управління характеризує процес розчленування державного управління на етапи, (фази, періоди), процедури та операції.

Отже, технологія державного управління включає сукупність етапів, які забезпечують перебіг управлінського процесу (утворюють управлінський процес). Кожний такий етап є системно організованим способом дій, який розпочинається з визначення мети та закінчується її реалізацією. Сукупність таких етапів утворює управлінський цикл, який розкладається на декілька стадій реалізації управлінської стратегії, що послідовно змінюють одна одну, кожна з яких чітко детермінована попередньою. Така поетапність дій, на думку Р. Войтович, має передусім базуватись на внутрішній логіці функціонування управлінського процесу [4].

Технологією управління публічними фінансами як вид технології державного управління являє собою механізм реалізації управлінських функцій держави у сфері державних і місцевих фінансів, який виступає способом впливу держави на рух фінансових потоків і має на меті

оптимізацію системи органів, що управляють фінансами та раціоналізацію міжбюджетних відносин.

Управління публічними фінансами може бути досліджене як управлінський цикл, що складається з етапів. Якщо говорити про таку структурну частину управління публічними фінансами як бюджетний процес, то ми підтримуємо висловлений багатьма радянськими та українськими вченими підхід щодо поділу процесу на п'ять стадій: складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету, затвердження бюджету, виконання бюджету, та складання, розгляд і затвердження звіту про виконання бюджету та згодні, що такий поділ відповідає визначеним критеріям розмежування стадій [25].

Таким чином, “технологія, визначаючи шлях розчленування складної діяльності на складові її більш прості види та їх неоднозначної реалізації, показує, як має діяти суб’єкт управління (норми), щоб досягти максимально ефективного виконання мети, яка стоїть перед ними” [16]. Відповідно до цього, технологія являє собою не просто набір правил та процедур, а є системою, що встановлює послідовність дій (операцій), які забезпечують раціоналізацію здійснення управлінських функцій.

Відповідно до цього треба відзначити, що основною функцією технології державного управління є забезпечення функціонального взаємозв’язку “процесу управління з конкретними управлінськими технологіями, які безпосередньо сприяють реалізації таких функцій як планування, організація, мотивація, контроль, новація, маркетинг, розвиток людських ресурсів” [16, с. 23].

Таким чином, основними принципами технології державного управління виступають ефективність, оптимальність та раціональність .

Ефективність як результат процесу успішного функціонування системи досягається за допомогою координуючого впливу держави на підпорядкованій їй структури, що тим самим забезпечує органічну взаємодію державних структур (всіх рівнів влади), вдосконалюючи таким чином організаційні

структури управління. При цьому потрібно підкреслити, що ефективність такої технології забезпечується методологічно правильними та оптимальними прийомами реалізації функції державного управління. Технологія тільки тоді є ефективною, коли вона відповідає інтересам та потребам суспільства.

Оцінка ефективності управління публічними фінансами є фундаментальною проблемою сучасної науки. Причому, якщо оцінка рівня абсолютної ефективності укладається в рамки загальноприйнятої теорії трансакційних витрат, то оцінка відносної ефективності, заснованої на принципі справедливості, сьогодні не має чіткого теоретичного обґрунтування [23].

Зарубіжні економісти виділяють два аспекти ефективності [2, с. 117]: цільовий – як міра досягнення мети організації і витратний – як економічність перетворення ресурсів у витрати виробництва. Враховуючи, що постановка цілей і розробка стратегій з їх досягнення є прерогативою стратегічного планування, а вибір технології перетворення ресурсів на задані результати є тактичним завданням, пропонується цільову ефективність називати стратегічною, а витратну – тактичною, тим більше, що термін “стратегічна ефективність” застосовується фахівцями, хоч і без строгого визначення його змісту.

При оцінці ефективності функціонування господарської організації, окрім двох вищенаведених, виділяють ще два чинники: екологічну ефективність і ефективність менеджменту [5, с. 96]. При дослідженні технології управління публічними фінансами вважаємо за потрібне досліджувати ці два аспекти. Отже, при розробці методології ефективності управління публічними фінансами початковою проблемою є виявлення критеріїв вимірювання ефективності. При цьому слід розмежовувати теоретичний і прикладний аспекти дослідження. У теоретичному аналізі важливо розкрити відтворювальні основи розвитку економіки та фінансів, а в прикладному – виявити і сформулювати конкретні параметри для розрахунку

ефективності в системі управління фінансами на стадії формування, розподілу і використання. Ефективність державного управління публічними фінансами повинна досліджуватися на всіх його рівнях (загальнодержавний, регіональний, місцевий).

А. Монаєнко дещо вдосконалив оцінку ефективності фінансово-бюджетного контролю через введення показника макроекономічної його ефективності [20, с. 6]. Ми поділяємо погляди А. Монаєнка стосовно дослідження ефективності державного управління і доповнюємо такий аспект ефективності як “екологічний ефект”. Так, макроефективність управління публічними фінансами є сумою ефектів, отриманих від управлінських дій. Такими ефектами є: соціальний, організаційних, економічний та екологічний (у літературі зустрічається така термінологія: “стратегічна ефективність”, “витратна ефективність”, “ефективність менеджменту”, “екологічна ефективність”).

Соціальний ефект державного управління публічними фінансами виявляється в тому, що в результаті діяльності фінансових структур забезпечується збалансованість фінансової системи держави, підвищується якість управлінських послуг і довіра до органів публічної влади.

Збалансованість фінансової системи – оптимальне поєднання регулятивних важелів впливу держави на забезпечення виконання програмних фінансових заходів із пошуком раціональних шляхів реалізації планів економічного розвитку на всіх рівнях [14, с. 88].

Основними положеннями закону збалансованості фінансової системи, як зазначив О. Герасименко, є:

- кожна фінансова система є максимально стійкою за умови дотримання рівноваги між внутрішніми та зовнішніми фінансовими збуреннями, що може також обумовлювати її динамічний розвиток;

- початково фінансова система є самозбалансованою та залишається такою до моменту впливу на неї будь-яких внутрішніх чи зовнішніх фінансових збурень;

– при появі впливу на фінансову систему (що перебуває у рівновазі) конкретного збурення, яке порушує рівноважний фінансовий стан, рівновага прагне зміститись у напрямку послаблення зовнішнього збурення, стимулюючи цим фінансові процеси;

– динаміка відображення закону збалансованості фінансової системи на довготривалому часовому проміжку загалом підпорядковується циклічності розвитку складних економічних систем та ін. [6]. Діяльність органів державного управління у сфері публічних фінансів має бути націлена на виконання законів збалансованості фінансової системи, це стає одним із головних завдань публічних службовців.

Останнім часом українські вчені активно досліджують управлінські послуги і навіть визначають ефективність державного управління і місцевого самоврядування через якість наданих послуг.

Управлінські послуги включають, по-перше, різноманітні дозвільно-реєстраційні дії за відповідними зверненнями фізичних і юридичних осіб (адміністративні), по-друге, послуги, пов'язані з власними (місцевого самоврядування) та делегованими повноваженнями із задоволення основних потреб громадян щодо їх життєзабезпечення. На думку авторів монографії “Якісні управлінські послуги – головна умова підвищення довіри населення до органів влади” необхідно розробити стандарти якості управлінських послуг. Відсутність в Україні єдиного законодавчого декларування управлінських послуг і оптимального механізму їх надання громадянам, вимагає об'єктивної оцінки міжнародного досвіду, аналізу і врахування нових тенденцій розвитку управління та самокритичного розгляду ефективності функціонування вітчизняної системи державного управління і місцевого самоврядування [27, с. 147].

Структура вимірювання ефективності діяльності органів публічної влади через оцінювання якості управлінських послуг безпосередньо пов'язана з проблемами формування у населення позитивного іміджу влади.

З цього випливає твердження: якщо відсоток осіб, які довіряють органам влади невисокий, то якість послуг знаходиться на неналежному рівні.

Організаційний ефект полягає в тому, що в результаті управління фінансовою сферою створюється така фінансова система, яка відповідає завданням і функціям держави в певний проміжок часу. Органами державного фінансового контролю пропонуються заходи щодо поліпшення структури фінансових органів, підвищується керованість у державі, скорочуються установи, закриваються ланки і створюються нові.

Цікавим для України є досвід США щодо використання методу “сансет”, коли вводиться обмеження на термін функціонування державних відомств, після яких припиняється фінансування їхньої діяльності до ухвалення конкретного рішення про їхню подальшу доцільність. Метод “сансет” широко застосовується в деяких американських штатах, що дозволило скасувати непотрібні відомства, а інші об’єднати чи перерозподілити їх функції.

Економічний ефект виявляється в загальному економічному зростанні. Реалізує законодавчі принципи розвитку публічних фінансів в Україні Уряд через Міністерство фінансів, яке є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації єдиної державної фінансової, бюджетної, податкової, митної політики, політики у сфері державного внутрішнього фінансового контролю, випуску та проведення лотерей, розроблення та виробництва голографічних захисних елементів [1]. Мінфін не тільки забезпечує реалізацію політики, а й аналізує фінансову сферу, оприлюднює показники економічного зростання. Так, за січень-липень 2008 р., порівняно з відповідним періодом попереднього року, реальний ВВП зріс на 6,5 % (торік – на 7,7 %), за орієнтовною оцінкою номінальний ВВП за перше півріччя 2008 р. становив 530276 млн грн. Реальні доходи зведеного бюджету за вказаний період порівняно з відповідним періодом попереднього року зросли на 13,5 %, державного – на 16,6 %. Профіцит зведеного бюджету за цей період дорівнював 6643,3 млн грн (торік – 4855,9 млн грн). Доходи зведеного бюджету

становили 161059,4 млн грн (торік – 112 279,5 млн грн. із рівнем виконання 56,7% від плану, затвердженого Верховною Радою України на 2008 р., Верховною Радою АРК та місцевими радами з урахуванням змін; державного – 123526,6 млн грн (торік – 83 786,8 млн грн.) із рівнем виконання 57,4% від річного плану [21].

З метою забезпечення проведення контрольно-аналітичних та експертних заходів у сфері публічних фінансів України було створено Рахункову палату та визначено основні напрями діяльності, що подано на рисунку [10].

Рисунок. Основні напрямки діяльності Рахункової палати у 2007 р. [10].

У звіті Рахункової палати за 2007 р. наводяться дані, які свідчать про стан бюджетної сфери. Так, при перевиконанні доходів загального фонду державного бюджету на 1,9 млрд грн або 2,3 % видатки не виконано майже на 5 млрд грн або 4,8 %. У запланованих обсягах проведено лише 28,6 % видатків загального фонду. Порівняно з 2006 р., видатки загального фонду державного бюджету номінально зросли на 20,1 млрд грн або на 27,2 %, реально – лише на 5,3 %.

У цілому державний бюджет виконано з дефіцитом у сумі 2,8 млрд грн при затвердженому граничному розмірі 19 млрд грн. Дефіцит загального фонду становив 7,5 млрд грн або менше планового обсягу на 6,8 млрд грн внаслідок перевиконання доходів на 1,9 млрд грн і неповного проведення видатків та надання кредитів у сумі 4,9 млрд грн.

Тенденції економічного розвитку та динаміка надходжень засвідчують, що виконання державного бюджету, особливо в частині видатків загального фонду, вкрай проблематично [10].

Отже, економічний ефект управління публічними фінансами в Україні досліджується як органом, що забезпечує управління – Міністерством фінансів, так і контролюючим органом – Рахунковою палатою.

Представниками Всесвітнього банку у 2007 р. було проведено кількісний аналіз і розглянуто конкретні приклади країн Східної Європи та Центральної Азії, в результаті чого було зроблено висновок, що внаслідок підвищення ефективності державних видатків, скорочення бюджетного дефіциту та більш широкого використання податків, що не знижують економічні стимули, можна прискорити економічне зростання [3]. Ці висновки дають право на розробку певних напрямків підвищення ефективності управління публічними фінансами. Серед них основними є:

- розробка механізмів ефективного використання ресурсів держави;
- розробка та впровадження державної політики, спрямованої на скорочення державного дефіциту;
- проведення адміністративно-територіальної, бюджетної, податкової реформ.

Екологічний ефект при управлінні публічними фінансами не можна чітко прослідкувати в усіх управлінських діях на цей час. Однак при розробці методики визначення екологічного ефекту в Україні можна використати шведську систему державного управління, оскільки саме в цій країні активно розвивається такий вид контролю, як “контроль ефективності”. Логіка авторів цього виду контролю полягає в такому. Фінансовий контроль

вважається недостатнім і визнається лише початковою стадією контролю. Завершальною стадією контролюючих дій є з'ясування ступеня дієвості. Адже результати можуть бути позитивними (одержання прибутку), але з позицій відповідності соціальним цілям суспільства можуть і не відповідати останнім. Яскравий приклад – дії деяких промислових структур, які своєю діяльністю домагаються певної економічної вигоди, але при цьому забруднюють екологічне середовище, вступають у протиріччя із загальнодержавною метою. Природно, що такі кінцеві результати не схвалюються органами контролю. Шведські фахівці запропонували схему проведення перевірок, яка складається з більш як 50 питань, що дозволяє всебічно оцінити дієвість проведених господарських і державних операцій. Питання екологічної безпеки в Україні повинні домінувати при оцінці діяльності не лише підприємств, а й установ, організацій органів публічної влади.

Сутність технології передусім зводиться до того, що вона робить управлінський процес раціональним, включаючи в нього такі види діяльності та операції, що сприяють досягненню поставленої мети. Згідно з цим, критеріями ефективності державного управління мають виступати: простота (вона не має бути занадто складною, включати проміжні етапи та операції); гнучкість (здатність до постійної адаптації до швидкоплинного розгортання сучасних управлінських процесів); надійність (наявність певного запасу надійності дублюючого механізму); економічність (оскільки інколи технологія може бути ефективною, але не економічною); зручність у застосуванні (належно розроблена технологія виявляється не ефективною, якщо вона не відповідає потребам людей) [7, 11].

Таким чином, ефективна технологія державного управління має оптимізувати процес управління, раціоналізувати структуру та методи державно-управлінської системи. Оптимальність технології державного управління, у свою чергу, забезпечується організаційною стабільністю, яка є необхідною умовою ефективного функціонування інститутів держави як

структурних елементів системи. Мова йде про рівень оптимальності структури технології державного управління. При цьому, як зауважує Б. Мильнер [19, с. 18], важливою умовою такого рівня оптимальності виступає досягнення “синергічного ефекту”, згідно з яким передбачається отримати “додатковий непередбачуваний результат”, що виникає в процесі взаємодії елементів системи. “Підвищення порядку системи дає ефект цілісності, незалежно від ступеня оптимальності її функціонування. Цей ефект створює умови її системної оптимізації” [19, с. 130], відповідно до чого відбувається вихід системи на рівень оптимального функціонування, що майже завжди супроводжується наявністю ідеальної моделі управління. На основі цього положення можна дійти висновку про те, що саме оптимальність технології управління, яка попри все забезпечує максимальну ефективність організаційної структури суб’єкта управління, досягається в результаті “діалектичного перетворення цілі в кінцевий результат” [35, с. 139]. Це, у свою чергу, забезпечує раціоналізацію управлінської системи, і надає можливість оптимізувати структури керівних і керованих систем, розробити варіанти систем управління, провести порівняльний аналіз їх та виробити найкращий варіант такої системи. Іншими словами, технологія державного управління – це об’єктивно-предметний механізм функціонування державних органів, який має на меті оптимальну організацію форм і ефективних способів розвитку держави в цілому. Отже, метою технології державного управління є оптимізація управлінського процесу, раціоналізація його шляхом застосування операцій та процедур, які є необхідними для досягнення бажаного результату.

При аналізі цього аспекту У. Карпен відзначає, що головним принципом технології державного управління є забезпечення раціональності управлінського процесу. Відповідно до цього передбачається створити таку систему операцій, яка забезпечує взаємодію структурних елементів системи [30, с. 253 – 259]. Такої ж думки дотримується італійський дослідник Н. Такарані, який наголошує, що сутність технології полягає в тому, що вона

робить управлінський процес більш раціональним, включає в нього тільки види діяльності та операції, необхідні для досягнення поставленої мети [33, с. 65]. У цьому плані технологія забезпечує логічну структуру управлінської системи, а також визначає форму систематизації її структурних елементів; вона виступає також механізмом вдосконалення структур та функцій організації управлінського процесу. Тому головне в управлінській технології – визначити ціль, структурні властивості та способи здійснення кожної управлінської функції. У цьому контексті також слід відзначити, що при розробці технології державного управління передусім слід прагнути досягнення її “максимальної послідовності та простоти, не допускати дублюючих процедур та операцій” [22, с. 212]. Виходячи з цього, відзначимо, що цільовою функцією технології державного управління виступає засіб підвищення ефективності управлінської діяльності.

Наведене вище положення має важливе загальнометодологічне значення, оскільки на думку італійського дослідника Г. Лачестаре технологія державного управління розглядається як механізм удосконалення структури системи державного управління і має на меті: 1) модернізувати організаційні структури управління; 2) забезпечити оптимальне поєднання галузевого та територіального управління; 3) комплексний економічний та соціальний розвиток держави її регіонів окремо; 4) створити стратегію раціоналізації міжгалузевих зв'язків; 5) забезпечити всебічну демократизацію управлінської системи (подолання волюнтаризму, суб'єктивізму та протекціонізму на всіх рівнях влади; 6) вільний доступ народу до прийняття важливих державно-управлінських рішень [31].

Технологія оптимізації моделей державної влади та управління може існувати як процес, що має три складові: інформаційну; організаційно-процедурну та реалізації процесу. Кожна технологічна складова повина мати свої сформовані способи організації, інструменти, засоби, структуру та функції [26].

Таким чином, впливає, що технологія управління публічними фінансами як механізм оптимізації моделі інституцій, що управляють фінансами, має такі основні завдання: модернізувати організаційну та інституційну структури управління публічними фінансами; забезпечити оптимальне поєднання загальнодержавного та регіонального управління; забезпечити збалансованість фінансової системи держави; створити стратегію раціоналізації міжбюджетних відносин; забезпечити публічність процесу управління фінансами держави та територіальних громад.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 р. № 1837 “Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України” // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 1. – Ст. 26.
2. *Архипов В.М.* Стратегическая эффективность управленческих решений // Проблемы теории и практики управления. – 1996. – № 5. – С. 117 – 122.
3. Бюджетная политика и экономический рост: уроки Восточной Европы и Центральной Азии. – Режим доступа: <http://www.worldbank.org/eca/fiscal>.
4. *Войтович Р.В.* Взаємозв’язок ідеології, технології та стилю у державному управлінні: Дис. ... к.держ.упр.: 25.00.01 / УАДУ при Президентіві України. – К., 2000. – С. 67 – 80.
5. *Вютрих Х.А., Винтер В.Б.* Конкурентоспособность глобальных предприятий // Проблемы теории и практики управления. – 1995. – № 3. – С. 96 – 102.
6. *Герасименко О.* Збалансованість фінансової системи: можливості досягнення та перспективи державного управління // Ефективність державного управління: Зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ / За заг. ред. проф. В.С. Загорського. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2007. – Вип. 13. – 560 с.
7. *Гончаров В.В.* В поисках совершенствования управления: руководство для высшего управленческого персонала. – М.: Сувенир, 1993. – 736 с.
8. Державне управління та державна служба: Словник-довідник / Уклад. О.Ю. Оболенський. – К.: КНЕУ, 2005. – 480 с.
9. *Дерлоу Дес.* Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень / Пер. з англ. – К.: Всеуито (Прецедент), 2001. – 256 с.
10. Звіт Рахункової палати України за 2007 рік. – Режим доступа: <http://www.ac-rada.gov.ua>
11. *Иванов В.Н.* Разработка и внедрение социальных технологий в государственном управлении. – М.: Слав. Диалог, 1992. – 312 с.
12. *Иванов В.Н., Патрушев В.И.* Социальные технологии: Учеб. пособие. – 2-е изд. – М.: Муниципальный мир, 2004. – 488 с.
13. *Йенс Л.А.* Критерии эффективности в подходе к управлению государственными финансами // EUROSAI. – 1999. – № 6. – С. 30 – 33.
14. *Карпінський Б., Герасименко О.* Економіко-організаційний механізм державного управління збалансованістю фінансової системи території: теоретичні засади // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. пр. / Редкол.: С.М. Серьогін (голов.ред) та ін. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2008. – Вип. 1(31). – С. 84 – 92.

15. Ковальчук С.В., Форкун І.В. Фінанси. Навч. посіб. – Львів: “Новий Світ – 2000”, 2006. – 568 с.
16. Макаревич В.Н., Слепенков И.М. Технологический подход к освоению социального пространства // Информация и технологизация социального пространства. – М., 1994. – С. 20 – 30.
17. Мельтюхова Н.М. Технологія державного управління: Навч. посіб. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2005. – 152 с.
18. Мигель А., Обраньянос А. Внешний контроль международных организаций и учреждений // EUROSAT. – 1999. – № 6. – С. 15 – 21.
19. Мильнер Б.З. Проблемы межотраслевого управления. – 2-е изд. – М.: Экономика, 1995. – 362 с.
20. Монаєнко А.О. Фінансово-бюджетний контроль в механізмі державного регулювання територіального розвитку: Дис. ... к.держ.упр.: 25.00.02 / НАДУ при Президентові України. – К., 2006. – 204 с.
21. Основні показники економічного й соціального розвитку України // Фінанси України. – 2008. – № 6. – С. 119 – 125.
22. Региональный социум: проблемы социальной технологии / Г.Т. Галиев, Р.А. Галимо, В.Н. Иванов, А.И. Патрушев. – М.: ТЕИС, 1993. – 416 с.
23. Система державних фінансів України: шляхи забезпечення прозорості та оптимальної децентрації фінансових потоків: Матеріали форуму експертів / За ред. І. Бураковського; Ін-т Схід-Захід. – К.: К.І.С., 2001. – С. 120.
24. Стефанов Н. Общественные науки и социальная технология / Пер. с болг. – М.: Прогресс, 1976. – 251 с.
25. Харенко М.В. Правові основи виконання Державного бюджету України 2001 г.: Автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.07 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2001. – 16 с.
26. Черленяк І. Системна оптимізація державної влади та управління: синергетичний підхід // Вісн. НАДУ. – 2008. – № 2. – С. 38 – 48.
27. Якісні управлінські послуги – головна умова підвищення довіри населення до органів влади: [Монографія] / Ю.О. Куц, С.В. Краснопьяорова, О.К. Чаплигін та ін.; За заг. ред. Ю.О. Куца, С.В. Краснопьяорової. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2006. – 192 с.
28. Ellul J. Tecnologia sociale. – N.-Y.; Roma: GMS, 1995. – 348 p.
29. Fredison Gerge H. Potere di stato: e nuovo paradigma d'amministrazione. – Milano; – Frank. – 1991. – 372 p.
30. Karpen V. Amministrazione di statale in Stato il diritto: organizzare di sfere servizi // Rev. de administracion public. – 1999. – № 12. – P. 249 – 298.
31. Laccetare G. Social del tecnologia: “Tecnologia oggi”. – Roma: L, 1998. – 486 p.
32. Maritani M. Contemporaneo a tecnologia amministrazione del stato e sviluppo dell'economico. – Roma: SDN, 1998. – 238 p.
33. Takarani N. Teoria de dirito amministrativo. – Roma: GSP, 1998. – 589 p.
34. Winner L. Tecnologia in Politico. Thought. – Cambridge; Roma: MD, 1997. – 418 p.
35. Teoria del razionale in amministrazione di stato. – Roma: GSP, 1997. – 455 p.

Klimova S.M. Technology of public financial management.

It contains theoretical principles for subsequent developments of concrete technological instruments of public financial management. It is explored basic principles of technology of public financial management: efficiency, optimum and rationality. It is certain that macroefficiency of public financial management is the sum of the effects got from administrative actions. Such effects are: social, organizational, economic and ecological.

Key words: public financial management, management technology, management efficiency, management rationality, management optimum.

Климова С.Н. Технология управления публичными финансами.

Содержит теоретические основы для дальнейших разработок конкретных технологических инструментов управления публичными финансами. Исследовано основные принципы технологии управления публичными финансами: эффективность, оптимальность и рациональность. Определено, что макроэффективность управления публичными финансами является суммой эффектов, полученных от управленческих действий. Такими эффектами являются: социальный, организационный, экономический и экологический.

Ключевые слова: управление публичными финансами, технология управления, эффективность управления, рациональность управления, оптимальность управления.